

Vlaanderen
is diervriendelijk

ACTIVITEITENVERSLAG 2017-2021

VLAAMSE PROEFDIERENCOMMISSIE

U kunt dit activiteitenverslag ook raadplegen op
vlaanderen.be/dierenwelzijn

Voor informatie, vragen of suggesties:
+32 2 553 15 08
dierenwelzijn@vlaanderen.be

Verantwoordelijke uitgever: Peter Cabus
Foto's: Shutterstock

Inhoud

Missie	5
Visie	5
Thema's en activiteiten	6
Verduidelijking regelgevend kader	6
Opvolging werking ethische commissies	6
Andere stuurgroepen	7
Afbakening definitie dierproef	7
Rondetafelgesprekken	8
Andere onderwerpen	8
Erkenningen en opheffingen	9
Samenstelling	11

A close-up photograph of a white mouse with pinkish-red eyes and ears, being gently held by a hand wearing a blue nitrile glove. The mouse is looking towards the camera. The background is a soft, out-of-focus light blue. In the top-left corner, there are several thin, parallel teal lines extending diagonally across the page. In the bottom-right corner, there are several thin, parallel teal lines extending diagonally across the page.

De eerste termijn van de Vlaamse Proefdierencommissie (VPDC) liep van april 2017 tot en met maart 2021. In dit document leest u het verslag van haar activiteiten in die periode.

MISSIE

DE VLAAMSE PROEFDIERENCOMMISSIE GEEFT ADVIES

De commissie geeft advies over de aanschaf, fok, huisvesting, verzorging en het gebruik van dieren in dierproeven en het kader waarbinnen dat gebeurt. En over de ontwikkeling en toepassing van methodes die dierproeven vervangen, verminderen of verfijnen.

Ze doet dit op vraag van de bevoegde minister, de dienst Dierenwelzijn van de Vlaamse overheid of een ethische commissie. Ze kan ook op eigen initiatief voorstellen lanceren.

DE VLAAMSE PROEFDIERENCOMMISSIE WISSELT INFORMATIE UIT

De commissie zet goede praktijken in de kijker en wisselt informatie uit over de evaluatie van projecten met proefdieren. Ook over de werking van de lokale dierenwelzijncellen verspreidt de commissie de nodige info.

De commissie kijkt ook verder en wisselt info uit met regionale commissies en met nationale comités van andere lidstaten van de Europese Unie.

VISIE

Proefdieren maximaal beschermen in een duidelijk en geharmoniseerd kader en volgens de principes van vervanging, vermindering en verfijning. Dat is waar de Vlaamse Proefdierencommissie naartoe wil.

De commissie zet in op transparantie, dialoog en samenwerking, zodat overheid, sector en belangengroepen zich ondersteund voelen. En zodat alle betrokken partijen hun verantwoordelijkheid opnemen en zich maximaal inzetten voor de bescherming van de proefdieren.

THEMA'S EN ACTIVITEITEN

Tijdens haar eerste termijn hield de Vlaamse Proefdierencommissie 10 plenaire vergaderingen. Daarnaast waren er elektronische adviesprocedures en werkgroepvergaderingen. Ook namen verschillende commissieleden een rol op in allerlei stuurgroepen.

VERDUIDELIJKING REGELGEVEND KADER

De **verduidelijking van het regelgevende kader** kwam tijdens de plenaire vergaderingen regelmatig aan bod.

In samenwerking met een werkgroep van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) werkte de commissie **richtlijnen uit voor de registratie en evaluatie van dierproeven waarbij verschillende ethische commissies betrokken zijn**. Die richtlijnen maken duidelijk:

- welke ethische commissie bevoegd is om de aanvraag te evalueren
- welke proefdiergebruiker instaat voor de rapportering over de dierproeven.

De commissie werkte – ook in samenwerking met de VLIR – een **goede praktijk uit voor de permanente vorming van personeel** en de opvolging daarvan. Elke erkende inrichting voor dierproeven moet ervoor zorgen dat de verzorgers, onderzoekers en proefleiders hun kennis op peil houden. Bovendien moeten ze dat op vraag van de dienst Dierenwelzijn kunnen aantonen. Deze goede praktijk maakt duidelijk welke vormingen en initiatieven als voldoende worden beschouwd. Tegelijk wordt de lat voor het kennisniveau hoger gelegd.

OPVOLGING WERKING ETHISCHE COMMISSIES

Ook de **werking van de ethische commissies** stond op de agenda van de plenaire vergaderingen.

De Vlaamse Proefdierencommissie startte een **werkgroep om de dienst Dierenwelzijn te ondersteunen bij de controle op de werking van de ethische commissies**. Die lokale ethische commissies hebben een sleutelrol in de goedkeuring en evaluatie van dierproeven. Ze zorgen er mee voor dat het aantal dierproeven tot het minimum wordt beperkt.

De werkgroep evalueerde geanonimiseerde projectaanvragen en beoordelingsprocedures van de ethische commissies en maakte een aanzet voor een beoordelingskader. Daarna koos de dienst Dierenwelzijn een externe partner die een evaluatietool uitwerkt. Verschillende leden van de Vlaamse Proefdierencommissie hebben zitting in de stuurgroep die dat project begeleidt. Het eindresultaat zal consistente controles op de werking van ethische commissies makkelijker maken.

ANDERE STUURGROEPEN

De leden van de Vlaamse Proefdierencommissie engageerden zich ook voor **andere stuurgroepen**. Voorbeelden zijn:

- het onderzoek naar de bevordering van het welzijn van zebravissen in proefdierfaciliteiten
- het RE-Place-project dat de bestaande expertise rond alternatieve methoden (new approach methodologies) bundelt in een onlinedatabank.

AFBAKENING DEFINITIE DIERPROEF

Verschillende leden van de commissie signaleerden dat er in de sector af en toe onduidelijkheden bestaan over de afbakening van het begrip 'dierproef'. Dus ook over de vraag naar welke handelingen met levende dieren wel of niet onder die definitie vallen.

De commissie startte een werkgroep die de concrete vragen en onduidelijkheden bestudeert en werkt aan een leidraad met de nodige antwoorden. Die **leidraad moet zorgen voor een uniforme interpretatie van de regelgeving** en kan zorgen voor een Europese harmonisering.

RONDETAFELGESPREKKEN

De commissie startte een werkgroep om de rondetafelgesprekken voor te bereiden die vanaf 2021 worden georganiseerd. Tijdens die gesprekken werkt de sector aan een **actieplan om het gebruik van proefdieren af te bouwen**. Dat is een doelstelling in het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024. De aanbevelingen van de werkgroep werden verwerkt in een plan van aanpak. Dat plan was de basis voor het bestek van de overheidsopdracht, die werd uitgeschreven voor de organisatie van de rondetafelgesprekken.

ANDERE ONDERWERPEN

Andere onderwerpen die aan bod kwamen tijdens de plenaire vergaderingen van de commissie waren:

- dierenwelzijnscellen en de samenstelling ervan
- kwalificatie van de aangewezen deskundigen.

Ook bracht de commissie een advies uit over de aanbeveling van EURL ECVAM rond het gebruik van dierlijke antilichamen. Die adviezen van de commissie ondersteunen de dienst Dierenwelzijn in de dagelijkse opvolging van het proefdierbeleid en bij de beleidsvoorbereiding.

ERKENNING EN ONTHEFFINGEN

Voor erkenningsaanvragen en ontheffingsaanvragen wordt er altijd een advies gevraagd aan de Vlaamse Proefdierencommissie.

- **Erkenningen:** instellingen mogen pas dierproeven uitvoeren na de erkenning door de bevoegde minister. Ook dieren kweken of leveren voor dierproeven mag pas na een erkenning. Instellingen vragen die erkenning aan bij de dienst Dierenwelzijn, die zich bij de behandeling van de aanvraag laat adviseren door de Vlaamse Proefdierencommissie.

Tijdens de afgelopen termijn behandelde de commissie 19 erkenningsaanvragen: 12 voor proefdiergebruikers en 7 voor fokkers of leveranciers van proefdieren. In een eerste ronde vroegen de leden van de commissie naar meer informatie of werd het advies gegeven om de erkenningsaanvraag aan te passen. Er werden 15 gunstige adviezen gegeven, 3 gunstige adviezen met opmerkingen en 1 ongunstig advies.

- **Ontheffingen:** alleen na een toegestane ontheffing mag een proefdiergebruiker werken met dieren die niet voor proeven werden gekweekt. Die vereiste geldt voor muizen, ratten, hamsters, cavia's, woestijnmuizen, konijnen, kikkers, zebravissen, niet-menselijke primaten, honden en katten. Ook dieren die werden gevangen in de vrije natuur mogen alleen na expliciete toestemming van de dienst Dierenwelzijn gebruikt worden in een dierproef. Ook in deze dossiers laat de dienst zich adviseren door de commissie.

De afgelopen termijn gaf de commissie advies over 63 ontheffingsaanvragen: 46 herkomstaanvragen en 17 wildvanganvragen. Daarbij waren 51 adviezen gunstig, 9 adviezen gunstig met opmerkingen en 3 adviezen ongunstig.

SAMENSTELLING

De Vlaamse Proefdiercommissie telt 18 leden; minstens 12 leden komen uit de proefdiersector. 2 leden worden voorgedragen door de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.

De minister benoemt de leden voor een termijn van 4 jaar en wijst een voorzitter en ondervoorzitter aan. De dienst Dierenwelzijn zorgt voor het secretariaat.

Samenstelling Vlaamse Proefdierencommissie in de periode 2017-2021:

Voorzitter: Guy De Vroey

Ondervoorzitter: Kris Meurrens

Afgevaardigden van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn:

- Mariella Debille
- Frank Demeyere (tot 2018)
- Patrick De Smedt (sinds 2019)

Leden:

- Sonja Beken
- Rita Cortvrindt
- Katleen Hermans
- Christel Moons
- Vera Rogiers
- Debby Van Dam
- Joke Vanhoof
- Hilda Witters
- Stef Aerts
- Peter Brouckaert
- Johan De Tavernier (tot 2019)
- Dries Knapen
- Filip Mulkens
- Philippe Vanparys (tot 2019)
- Lode Lauwaert (sinds 2019)
- Tim Waelbers (sinds 2019)

DEPARTEMENT OMGEVING
Afdeling strategie, internationaal beleid en dierenwelzijn
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn